

Արքունիկ Քաղաքասարյան. «Խնչո՞ւ ոիշի միանայի Լեռն Տեր-Պետրովյանին»

«Ի՞նչ էին ինձ ասում՝ ինչո՞ւ Արթուր Բաղդասարյանը չմիացավ Լենոն Str-Դետոյանին», չորսամյա վաղենության ահա այս նույիկն էր հիել Ազգային անվտանգության խորհրդի փառության, ՕԵԿ նախագահ Արքուր Բաղդասարյանը երկ հրավիրած ասովիտմ, եւ ահա ո՞ր է այդ մոնիկը վերակենդանացնող հարցերին նրա դասախսանը. «Ես ինչո՞ւ դեմք է միանայի Լենոն Str-Դետոյանին՝ մի գործիք, որ ամբողջ նախագահական ընտրությունների բարոգարակից առաջ եւ ընթացում անվանարկում էր ինձ՝ անվանելով ընդհուպ ազգի դավաճան: Եթե ես ձեզ անվանեմ ազգի դա-

ցույքուն ընտրություններին մասնակցելու է սեփական ընտրացուցակով, նարի 3-ին մարզահամերգային համալիրում ՕԵԿ-ի համագումարին կամաց 100 մասնակցություն ու ազգային մասնակցություն ու ազգային մասնակցությունը: Մարին սկսվելու է նաև ՕԵԿ 15-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակության մեջ՝ 15 տարվա ընթացքում ՕԵԿ-ը, ըստ նրա նախագահի, ՀՀ բաղադրական դաշտում միշտ է ունեցել իր ծանրակշռ տեղն ու դերակատարումը, ուղարկելով 200 օրեն հեղինակելու, մրցակցային կրթության ներդրման, անվճար ծննդօգնության համակարգի նախաձեռնողն է, ապօհին հիմնությունները նարդիկ կարողացան սեփականացնորել ՕԵԿ-ի ընորիկի եւ այլն: Առաջիկա ընտրություններին եւս ՕԵԿ-ը ներկայանալու է մրցումակ նախընտրական ծրագրով, վերջերս անդամակցելու է ԵժԿ-ին, եկրոպացի գործընկերների հետ հաջողելու ստեղծելու իր մրցումակ նախընտրական ծրագրությունը: ՕԵԿ-ը հանդես է գալիս բարեփոխումների, ժողովրդավարության խորացման, երկրի անվտանգությունն աճուր դահելու օգին, ինչը կերպարավորի նարդկանց իրավունքների բարձր մակարդակ, սահետության զարգացում, հավակնոց նորարարական բարեփոխումների իրականացում: Նա իհետ նաև կուլտուրայի դեկավաների վերջին նիստն ու դայմանավորվածությունները (այդ մասին դասմել եմ ՀՀԿ-ի տարածած հայտարարության առթիվ, չկրկնվեն), նշեն միայն, որ ըստ Ա. Բաղդասարյանի, փոխնախարարության համար առաջարկ է կատարել այս առաջարկը:

մթնոլորտում ձեռք բերված այս

Պայմանագրով պահպանություններն ընթացիկ լավ արդյունքների, եւ դրանց տվյալների լավ զնահասականների նորագույն են:

Լրագրողները բարձրաձայնեցին՝ «Սոցիոլոգիական հարցումներ են հրադարակվում, ըստ որոնց առանձին ցուցակի դեմքին ՕԵԿ-ը դատապարված է». «Կան տարբեր հարցումներ՝ տեղական և տարբեր երկրների կողմից դատվիրված», ասաց Բաղդասարյանը, նշելով, որ գիտն դատվիրատուններին, որոնք տախուն են բացասական դատապարված ՕԵԿ-ին. «Մենք մեր ժամանեցին գնահատում ենք այս լավ... Մենք վստահ ենք մեր հաղթանակում, ամողագործող հայտարարություններ չենք անում, կրավարավենք այն իրական հանրային աջակցությամբ, որը մեզ կտա մեր ժողովուրդը: Վստահ եղեք, որ այդ հանրային աջակցության աստիճանը բարձր է», նշեց Ա. Բաղդասարյանը՝ հավատացնելով, որ բավկանին ժամանակիոր ներկայություն կունենա ՕԵԿ-ն Ազգային ժողովում. «Ավելին, բան իիմա է»: «Օրինացը» մշամես, եւ այն ժամանակ, երբ իշխանության մեջ է եղել, եւ երբ ընդդիմություն էր, համայնքների կայուն բանակ ունի, 120 հազարից ավելի գրանցված անդամ, 350 գործող տօքար՝ մրցումակ կառուցմեր, եվրոպական ամենաժողովրդավարական կառուցիք՝ ՕԵԿ անդամակցության վերաբերյալ եժգի-ի որոշումն էլ վրադիր: ՕԵԿ համամասնական ցուցակի ուրաջ կուսակցության ներտում տարաձայնություններ չկան, այնուհետ կիմնեն ինչժես հին ու փորձառու ՕԵԿ-ականներ, այնտես էլ երիտասարդներ համարես, եւ առաջին տասնյակում նույնական արդյունավետ համադրում է իրականցվելու:

Հարցին, թե արդյո՞ք վսահում է կուայիշին գործընկերներին (խսով այն մասին էր, որ նրանի հետ կարող են «զցել» ՕԵԿ-ին), Ա. Բաղդասարյանը դրական դատապահանց, թեև նույն, որ հույսը սեփական ուժերի վրա են դնում, իսկ ՀՀԿ-ի եւ նրա նախագահ Սերժ Սարգսյանի հետ լավ հարաբերություններ ունեն եւ համագործակցելու են թե՝ խորհրդարանական, թե՝ նախագահական ընտրությունների ժամանակ:

ՎիկաՍել-ՄՏՄ-ն աջակցում է Հայաստանում ռոբոտաշինության զարգացմանը

- Կարող են բազմաթիվ երիտասարդների ստեղծագործ միջոց», - նշել է Ռայֆ Յիրիկյանը:

Ների բաց առաջնության՝ ԱրմՈՒ-
րոտիսի շրջանակներում, ինչը, են-
թադրում ենք, կուրախացնի հասա-
րակությանը: Դրույցականները սկ-
սել են ակիմիկութեա գրադպէլ ռոբո-
տաշինությամբ, ինչն արդեն տախո
է իր լուսությունը: Այժմ ԱրմՈՒրոտիսի-
սի յուրաքանչյուր մրցույթի մաս-
նակցում է դրույցականներից
կազմված թիմ եւ արձանագրում
հաջողություններ: Նման փոփո-

խությունը դայմանավորված է դդրցներում ռոբոտաշինության խմբակների ձևավորմանը», - ասում է ԻՏԾՄ գործադիր ՏԱՐԵԿ Կարեն Վարդանյանը:

լու նղատակով։ Այդ զարգացումն աղահովելու կարեւու նախադաշտման է փոքր տարիքից ռոբոտաշնության նկատմամբ հետարրություն առաջացնելու», - ասել է Կիվասել-ՍՍՍ ընկերության գլխավոր տնօրեն Ռայֆ Յիրիկյանը։ «Լինելով կորողության դաշտականացու բաղադրիչ, Կիվասել-ՍՍՍ-ն աջակցում է տեխնոլոգիայի՝ ներառյալ ռոբոտաշիքի դլորժ զարգացմանը, ինչը կարող է դրական ազդեցություն ունենալ Հայաստանում հարակից ոլորտների վրա, ինչպես նաև միջազգային ռոլկաներում մեր երկրի համար մրցունակության աղահովմանը։ Մենք այսեղ ենք, որտեղ կազմակերպության աղահովմանը ներում, եւ որտեղ մենք

Խմբակների ստեղծման գաղա-
փարը Ինֆորմացիոն տեխնոլո-
գիաների ձեռնարկությունների
միջությունում առաջացել է դեռևս
2009 թվականից՝ որոնքների մր-
ցույթներից հետո։ Կազմակերպու-
թյունն արձանագրել էր ծննդների
հետարքասիրությունը՝ դրանցա-
կան երեխաներին համարատաս-
խան կրթությամբ աղահովելու
համար հաստատություն գտնելու
հարցում։

Օորուատեխնիկայի դղրցական խմբակների կազմակերպիչն է Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միությունը, գլխավոր հովանավորն է ՎիվաՍԵԼ-ՍՍՍ ընկերությունը:

Երիսասարդներին կալանավորեցին հենց դատարանում

«Ազգի» նախորդ համարներից մեկում խսվել էր այն մասին, որ 2011 թ. դեկտեմբերի 27-ին դատավոր Վազգեն Ռեսուլու կայացրած վճիռն, ըստ որի Երիտասարդության Բարձրենը, Գուրգենը, Սամվելը ու Արքուրը իրանի խալամական Հանրապետության բաղադրիչների հետ ունեցած միջադեմության դատարով կալանավորվել ու 4 ամիս կալանի տակ մնալով ազատ էին արձակվել 800 հազար դրամ գրավի դիմաց բողոքակալելու ժամանակագույքում՝ ուղարկելով դատախազության կողմից համարվելով նեղ դաշտի եւ նույնականացնելով այս գործությունը՝ 2012 թ. փետրվարի 15-ին:

Իրենց մեղքը բազ գիտակցած ե-րիսասարդները, որոնք ազա արձակվելուց հետո հետևություններ էին արել՝ սկսել էին աշխատել եւ ավելի լավ ստորել բուհում, երեկվա դատավճռով ազատազրկման ենթարկվեցին գրեթե 3 տարի ժամկետով։ Դատարանում նրանց ծնողներն ուղղակի անկառավարելի էին դարձել եւ հազիվ դուրս բերվեցին դահլիճից, իսկ երիսասարդների դատապահութան Անձիա Ազգայանը նետց, որ բողոքարկելու է որոշումը։

Մենք հետազոտմ կներկայաց-
նենք բողոքական առյունները:

ԿԵՆՏՐՈՆ ԵՇԱՆԻ ՆՐ ԴԵԼՎԱՎՐ՝ ԱՐԱ ՍԱՀՈՒՅԱՆ

Ինչպես տեղեկացամբ Երեւանի բաղաբարետարանի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կադերի վարչությունից, Երեւանի Կենտրոն վարչական շրջանի դեկանը է Առաջակել Արա Սարգսյանը: Նրան շրջանի աշխատակազմին է ներկայացրել բաղաբարետ Տարնու Մարգարյանը: Զարդարելու նույն է, որ վարչական շրջանի նոր դեկանվարը, դաստիարակության վարչության ընթացքում ձևավորված թիմային աշխատանի ավանդույթները, մետք է նորասահ Կենտրոն վարչական շրջանի եւ, առհասարակ, բաղադրի հետ կադերած ծրագրերի իրականացնանան:

Տեղեկացնեն անել, որ Արև Սարդյանը Աժ ՀՀԿ-ական դատավանքի Ուլութեան Սարդյանի երթայրն է:

Վերջին տարիներին հայոց լեզվի աղավաղումներին, նրա տարածությանը խեղաքյուրումներին անդրադարձել են ոչ փոքրաթիվ մարդկի: Գրվել են ինքնաշխ աշխատություններ, «Ազգ», «Գրական թերթ» եւ այլ դասրեեականներում հրապարակվել են ուշագրավ հոդվածներ, առանձին գրախոսություններում մասնաճշվել են գրախոսվող գրերում նկատված լեզվական մեղանչումները: Բայց իրողությունն այն է, որ հայոց լեզվի անաղարտության, նրա լեզվական օրինաչափությունների անհամար դասհանճան հանարայացը հիմնականում կրել ու կրում է թույլ տարեային բնույթ: Ի վերուս չկան դետական մատուցություններ, դասհանջկուությունը ու վերահսկողությունը: Դայերենի անաղարտության ու մանրության բարության մասին անհամար բարձրագույն մարմնների, գիտակրթական հանճարակի բաղադրագույն մարմնների, գիտակրթական հանճարակի բաղադրագույն մարմնների, մանուկի, ռադիոհեռուստաեսանության դեկավառ օդակների ուսադրության կենսում: Եկ դետական լիարժեք հսկողության բացակայության, անենաթողության, նաեւ այլ դաշտաներու այժմ ամենութեք վայրէք է աղութ հայոց լեզվում:

լակեր ու վարդանաձով թագը
մեր ղասի ու ինքնասիրության առ-
հավատչան:

Ասիա թէ ինչու Պարույրի հոդվա-
ծում մտահոգություն են հարուցել
մեր լեզվին առնչվող մի բանի սկզ-
բունային հարցեր.

ա) «արհեստականութեն մեր շուր-
թերին սոսնձված» (Պարույրի արտա-
հայտությունն է. Ռ. Դ.) բառերի մի
խնդիր մասին (թեույլուցիա, դեղու-
տաւ, կոնսիստուցիա, դարտիա, սո-
վետ, դելեօս, ռեսորտիվիլա),

բ) օսար բարերի եւ օսարաբանու-
թյունների կիրառումը հայերենում,

գ) մեր լեզվի շարահյուսական եւ
այլ կարգի աղակարություններ,

դ) ճարդկանց գործածական լեզ-
վի բառապահաւորի աղյատությունը
եւ այլն:

Նշված եւ այլ հարցերի մասին
խոսելուց առաջ Պարույր Սեւակը
ժետել է, որ «Սակավ սրբություններ
չունի մարդ արարածը, բայց, ան-
կասկած, նրա սրբություն սրբոցը
մայրն է, այս ղաճառով էլ ան-
նանակիրական բաները առնչվում են
մոր՝ հայերնիքը կոնքով՝ «մայր»,
լեզուն՝ «մայրենի»: Եվ աղա՝ «հր-
եւ մոր նայել ու իրեւ մոր են ղա-
հել իրենց մայրենի լեզուն հայ ժո-
ղովրդի մայրաւեր ու մայրախնամ
զավակներ՝ սկսած Մատուցից
ու մեր առաջին թագմանիշներից»

գարզացում, ու հատուկ է դեսական կարգավիճակ ունեցող շատ լեզուներին. օրինակ՝ ռուսերենին, ֆրանսերենին, անգլերենին, իտալերենին, լատինականին և այլն: Սակայն իրողությունն այն է, որ հայոց լեզուն անենութեք Վայրէց է աղրում: Կա այդ երեւոյք ազգի, մանավանդ փոխաջորդը սերունդների համար ամենից վասնգավորն ու կործանարան է:

Երեւանում, օրինակ, օսարագիր են օսարահունչ ցուցանակները, գովազդները, ազգագործը գերազանցում են հայերենով օրվաձմերին, եւ բանագրի կորցնում է իր ազգային ինժենահոլորդյունը: Տարիներ առաջ լինելով Շորոնում՝ ես գրեթ օսարագիր ցուցանակ չենաս. ամեն ինչ իտալերեն էր: Նոյնիսկ խորհրդային կալապարված գաղափարախոսության դայմաններում էստոնիայում, Արեմյան Ուկրաինայի բաղադրելում, ուր գործուղումների արիթմետրով եղել եմ 1960-80-ական թվականներին, ի զարման ինձ, չենաս ռուսերենով գրված ցուցանակներ: Մինչդեռ ռուսերենով գրել ազգային լեզուների կողին դարսադիր էր: Արովյան եւ Սայաբ-Նովկա փողոցների խաչմերկուում գտնվող «Անի» հյուրանոցը օրինակ, չունի հայերենով արտահայտված ցուցանակ. նույի ճակատին խոռոշ գրելով (անգլերեն)

Փոխվել են ժամանակները, բայց ասական ինաստով փոխվել է սերունդը. գուցե մեղավոր է Արեմուսը, որ երազանք չունի, միակ երազանքը շահն է, նյութը, հանուն ուրոնց սրբի կերպարանիով ցոյս է աճրոջ աշխարհում, նաև՝ մեր լեռնաստանում՝ հաճախարհյանցման (գլոբալիզացիա), կեղծ բարերարության, կեղծ ժողովրդավարության դժումիդի ներք... Թերեւս... Արեմուսը եւ նրան լծակից ազգադավ ու այրումակից նույր ուժերը հարկավ, շահի ու նյութի ակնկալ լույսամբ փորձում են դանարակ վերացնել ազգայինը, մեզ օսարել մեզ նից, աղարտել հայի թբիլիկական կերպածը: Սա դավադիր բաղադրականություն է, որի դեմ դեմք է դայարել բոլոր միջոցներով ու մեթոդներով:

Մեր ռադիոհեռուստատեսային հաղորդմներում (Ակադեմիական դաստիարակությունը կամ այլ առաջարկ է դրական համար) դրական համարներու մեջ են դրական համարները (3-4 հոգու) գրեթե բացակայում է կենդանի բանավոր խոսք՝ իր բնական, լեզվաբանական, գերագիտական, ձարտասանական ու հոգեբանական օրինաչափություններով: Հասկանալի է, որ ռադիոհեռուստատեսային հաղորդմները մեծ լսարանների համար են. հաղորդավարներին լսում են հա-

fnr n l hñzñkñ jñsufr qñjñawñwñm tñ
tñ r ñwqñmawñawñkñsr, tñ r ñhñlñmñfr,
añhñwq awstñlñtrjñm ñprtrpñmñf ñsh-
chus ñhñwñmñtrjñ ñlkasñmñmñ: Lñtñ-
swñmñ hñmsñrñm ñqazñqñrñtñm tñ r ñp-
stñtñmñ hñzñtrawñqñ ñmbrñqñ qñjñaw-
ñngñ` hr ñtñtñzawñjñ ñwqñmawñm
rñwñrñpñt ñprñtñrñpñmñtñrñv:

Ñtñrñpñ, ñhñcñ n l awñqñ qñjñuf, n-
rñ mñq orjhñawñzawñkñrñm ñwñhñmawñ-
çvñm ñm n l ñtñrñpñm ñwrsawñhñjñzñ-
rñwñ ñpñlñr ñmñawñkñm ñwrrñtñ, hrw-
qñtñmñhñ pñtñtñ: Ñwñ ñwñrñtñ ë ñwññawñ-
ñtñr ñwñrñtñ, ñrñwñ ñqñrñtñ hñwñpñ-
ñwñkñ ñwñwñsñv, qñjñawñkñtñ hñqñt-
ñtñmñ, ñwñrñwñkñ ñtñrñpñt ñhñgñtñrñv
n l ñtñrñfawñjñ: Ûv wñjñtñhñmñ tñ hñ-
ñpñtñwñkñ Lñtñsñmñ hñsufr:

Í ñtñm, hrwñawñ ñhñlñrñwñkñwñtñ
tñm ñtñr ñtñrñ ñwñrñpñjñmñ, ñwñrñ
ñtñrñwñmñr ñtñ r ñtñrñtñ, ñrñwñ
ñmñwñmñtñr ñhñmñ ñtñrñtñ ñtñrñ
ñwñhñtñtñrñsawñhñjñrñpñmñtñrñv:

Ôrn tñ ñtñr ñtñrñtñjñ ñtñrñwñmñtñrñ,
awñmñlñmñtñrñtñ` ñwñrñwñkñ ñwñhñ-
ñwñkñ, ñwñrñwñkñ ñwñhñwñjñmñ, ñwñ-
ñwñ ñtñrñhñjñmñ, ñtñrñ ñtñrñtñjñmñ,
ñwñrñwñkñ ñtñrñhñjñmñ, ñtñrñ ñtñrñ-
ñwñkñ, ñtñrñwñjñ ñtñrñhñjñmñ, ñwñ-
hñtñkñtñ ñtñrñhñjñmñ, ñtñrñ ñtñrñ-
ñwñkñ, ñtñrñwñjñ ñtñrñhñjñmñ, ñwñ-
hñtñkñtñ ñtñrñhñjñmñ, ñtñrñ ñtñrñ-
ñwñkñ, ñtñrñwñjñ ñtñrñhñjñmñ, ñwñ-

Հայոց լեզուն անսպաս

մահելու և մօջամբես հարսացնելու մասինը

Հարուսակ տեսնելով ու լսելով հայերենի աղավաղումները՝ ականա հիշեցի հայերնեաղաց Պարուց Սեակին, որ, ավան՝ դեմքերի դժբախ բերնմով կարծ ապրեց, բայց սերունդներին թռից ոչ միայն բանաստեղծական մի իմնասիդու ու հայեցի աշխարհ, այլև գրականագիտական, բնադրական, հրադարակագրային աշխատությունների մի բացառիկ ընտրանի՝ ազգօգուտ, բազմարույր հարցերի խորազմին աթարծումներով ու բնարկումներով, իմաստայից խացումներով ու գիտական ծանրակշիռ ընդհանրացումներով։ Աղ ընտրանիի սրբազն ճատմներից մեկը «Պահապաննեն եւ հարստացնեն մեր մայրենին» վերառությամբ հրամարակագրային խորհնաս հորվածն է, որ առաջին անգամ տոպարվեց «Գրական թերթի» 1962 թ. մարտի 25-ի համարում եւ լայն արձագանի ստացավ ինչպես մայր հայերենիում, այնուամենա է աշխատիու հայության բազմազան ցրանականերում՝ առաջ բերելով խանդակառություն եւ ազգային հրամարության ու արժանադրական կազմության խոր զգացումներ։ Անցել է գրեթե հինգ տասնամյակ, եւ այդ հորվածը բնավ չի կորցել իր հնչեղությունն ու այժմեականությունը, բանզի հայոց լեզվի անաղաց դահլիճանում ու հարսացումը շարունակական եւ մշտական բնույր դրիմ կրտսել։ Եվ ահա թե ինչո՞ւ։ Չայի համար հայոց լեզուն է այն հիմքերական գրեթությունը, առաջացված ոգին, հոգենասուր գեներ, որոնց միջոցով հայ էրենկական ցեղը կարողացել է գյուտել լամանության հոյնազայներում՝ վայնջական դարերից համելով մինչեւ մեր օրեր եւ շարունակելով իր երջ դեմք հավերժություն։ Չայոց լեզուն ամեն մի սրա ու գիտակից հայի հերօահար լուսն ու զենքն է, ազգի իմնաստիքան ու իմնագիտակցության, ազգային մասնության, կենսունակության, միաբանության միասնության, զարգացման ու հարսացման ամենահորդարության, ամենավիշտ աղբյուրը։ Նա համայն հայության նախադաշտական ժամանակների, ներկա ու գայլի դարերի անտրիերի կաղն ու կանուցն է, նա լամանության ու հարատեաման ամրական զենքն ու գրահը, ազգային իմնասիդու նախառության ակունքը, ազգային լինելության, հրամարության ու արժանադրական կազմության (ոչ սնապարանության) մերու

Մինչեւ Նարեկացի ու Ծնորհալի, Դույրան ու Րաֆֆի, Վարուժան ու Զարենց» (ընդգծով իմ է. Ո. Դ.):

Պարույր որդիքարա հպատակուն է հայոց լեզվի վերելով (այն, այդ տարիներին անեմութե վերելի երադրում հայոց լեզուն. Ո. Դ.), միաժամանակ ընդգծում, որ «անցած բառասուն տարում (1920-1962 թ. Ո. Դ.) հայրենի վերադարձավ, վերջադիմուն, եւ հայրենի կտորի տակ բնակվելով բարգավաճեց հայագիտությունը, որ տարափոխիկ թշունի դես աղասանել էր օսար բներում Կենեթիկում եւ Մոսկվայում, Վիեննայում ու Թիֆլիսում, Պոլսում ու Բավունմ»: Սեւակն, այնուհետեւ, լեզվաբանի հմտությամբ բնաբանուն է վեր նշված հարցերը, բերում բնորոշ փաստ, օրինակներ, ցուցանում գրակոր ու բանավոր խոսի ծուռն ու թերին եւ կատարմ լեզվաբանական խորհմաս ընդհանրացներ՝ հայոց լեզվի օրինաչափություններ և իրարրություններ լաւա-

Երևանը կղաղթիլուսը կատարյալ է տեսնելու նախոգիրայանք:

Միանգամայն միտունավոր անդրադարձ (իհարկե, առ քորոշից) Պարույր Սեւակի արժեավոր հողվածին, որի գերազույն նորատակներ եւ է ճագուր ու անաղարս դահմանել եւ հարսացնել ճայրենին:

Վեր նշեցի, որ Պարույրի հողվածի տպագրությունից անցել է 50 տարի: Եթէ մի հրաժենով վերակենամանաւր Պարույր է լսեր առ ռադիոհեռուստահաղորդումներ, Ազգային ժողովի դատագանավորների ելույթներ, դեւեկան ճակարտակի նիստերի, խորհրդակցությունների առանձին գեկուցումներ ու ժառեր, կարդաբազմաթիվ թերեր, ամսագրեր ու նոր տպագրված օրեր, առ ատենախոսությունների սեղմագրեր (Էլ չեմ ասում ամբողջական ատենախոսություններ), ինեւ դրյուներում, բուհերում եւ կարդար (ընտրովի) աշակերտների, ուսանողների գրավոր աշխատանքներ, լսեր բանավոր դատասխաններ, որցեր եւ տեսներ մայրավագում (եւ ոչ միայն ճայրադադագում) օրեցու բազմացող օսարագիր ցուցանակներ, ազդագրեր, զանազան կարգի մեծադիր գովազդներ, նյութն ու շահը թբքկահարող վահանակներ, միանգամից կարվածահար կլիներ...

Մինչին հայոց լեզվի գրավոր ու բանավոր արտահայտման ճակարդակները հակառակ վերջին երկու տասնամյակում ամենախընթաց զարգացում դիմի արթեին, օրինաչափ

դրում ված է. «Ani plaza Hotel»: Այս նույնը հայերեն փոքր գրեթե պահպան թագմանության, տեղադրված է անգերենից հետո: Մինչդեռ հայաստան եւ հայերենով արտահայտված ցուցանակները դիմի լինեն առաջին դյանում, իսկ օտարազիները՝ 2-րդ տեղում, դրանք էլ՝ ոչ բոլոր Ժնություններում, ասենք օդանակակայաններում, բանկերի, հյուրանոցների եւ նամանաշիր ժեների ճութերում: Փորձենք բայց լեռտեսական հասկացես կենտրոնական փողոցների մայթերով եւ ազ ու ձախ դիմարկեր մանավանդ առեւտրական հիմնարկների ցուցանակները, վահանակները, ազդագրեն ու գովազդները. դրանք հիմնականում օտարազին են ու օտարահունչ եւ աղարտում են մայրավագագիտ հայեցի դասկերը: Դանց տեղադրման համար մեթք է գործեն միասնական չափանիշներ, ինչդես ընդունված է աշխարհի առաջավոր քայլագրերում:

Սահմանադրական իրավունքունիոնը պահպանության մեջ է, որ դաշտանությունները, անբարե երևույթները են թական կրկնօրինակման: Մեր հեռաւսահաղորդումների գրեթե բոլոր այլիներով աշրեթ ժամանիք ցուցադրվում են սերիալներ, որոնց մերկայացնում են դաշտանություններ, ծեծկություններ, սպանություններ, անձառնակային ժեստարաններ: Դրանցում գեղագիտական արվեստի, բարձր ու վայրէ գաղափարների մասին խոս չի կարող լինել: Դրանք միաժամանակ մատուցվում են ժարգոնով, գրասեկան լեզվով: Դրանք կարող են դրականներն ազդել հասկացես դեռահանության, հաստինացող սերնդին: Երբեմ: Դրանք միայն աղարտում են մարդկանց սրտերն ու հոգիները և աշաւերին ասունակ հանցագործ ճանապարհներով: Եվ այս մասին առ է գրվել (ժեստ, օրինակ, «Ազգ» թերթի 2011 թ. նոյեմբերի 24-ի համարում)՝ տղագրված «Մրցավագի ո՞վ ավելի դաժան ժեստան կնարան կնարուցի» վերառությամբ խորինաս հողվածունիքի հեղինակը ընորհայի լրագրող Մարիետա Խաչատրյանն է):

Եվ զարմանայի է, որ հշխանությունները, համարատասխան կառուցները փական չեն հնում հեռաւստեղաններով մատուցվող աղբի, հոգեստան, ագրեսիվ վարժ ձեւավորող սերիալների եւ այլ բնույթի հաղորդումների առջև։ Որու լրավավամիջոցներ նույնական մրցավագին մեջ են, թե ով ավելի դաժան ու սահմանադրուցիչ է մատուցել։

ရှုပါရာဘာသာသမဂ္ဂ၏ မာတရိုက် ပဲ့ မိသာဒ္ဓ
ဘာရိတ်ပါ တွေ့ကြည်၊ အယုဇာ ဆောသနပို့စြာ
ဘာဂျာများ၊ သာ ဖော်ပုဂ္ဂန်များ၊ သူ ဘာ
ရှုပါရာဘာသာသမဂ္ဂ၏ မိတ် ပဲ့ မိသာဒ္ဓ
ဘာရိတ်ပါ တွေ့ကြည်၊ အယုဇာ ဆောသနပို့စြာ
ဘာဂျာများ၊ သာ ဖော်ပုဂ္ဂန်များ၊ သူ ဘာ

դաշնում համակ սեր ու հիացմունք
Եւ դրական հսկայական լիցբեր ու Է-
ռեգիստր դարձելում հանդիսական-
ներից: Պատասխանը միակն է՝
խոսքը... Բնագրային ճաֆուր խոս-
քի զգիսիչ, մոգական զորությու-
նը, որով լիովի օծված է արքայա-
կան հայոց լեզուն: Այս, խոսք, որ
մի դեմքում կարող է սրափեցնել
վիհանքածին, հիվանդին, մեկ այլ
դեմքում (ինչպես հաղորդվող արդի
արքախառն, անարվես հեռուստա-
սերիալները) կարող է հժակ ճանա-
դարիկ հանել առանձին կամա-
գուրկ մոլորայների, երթեմն նաև՝
առողջ հոգիների...

Իսկ ինչ վերաբերում է մեր հայոց-
դական մյուս կարեւոր միջոցի՝
մամուկի լեզվին, որա էջերում թույլ
տվող լեզվական-ոճական, մժի ա-
ղավաղումներին, օսարաբան բա-
ռերի անհարկի կիրառություններին
եւ այլ կարգի լեզվական շեղումնե-
րին ու անկանոնություններին, ո-
րոնք որպէս են կազմում, կարեի է
փաստարկած անդրադառնալ մի
առանձին վերլուծական հոդվա-

Բոյլ դեմքերում հրասար ու կարգավոր պատճեն ծնվելու է, որ ամենուրեք բարձրացնենի ղետական կարգավիճակ ունեցող հայոց լեզվի իրական կշիռն ու բովանդակությունը եւ արժանահիշաւակ Պարույր Սեւակի արտահայտության՝ դահլիճանենի ու հարսացնենին:

